

MONITOROWANIE TRENINGU PSYCHOLOGICZNEGO W SPORCIE WYSOKOKWALIFIKOWANYM

Jan Supiński AWF Wrocław

jan.supinski@awf.wroc.pl

Szklarska Poręba 19.11. 2010r

Problem

O czasie jak w ukazała się w 1979 roku książka Starosty i Puniego dotycząca psychologii sportu do dnia dzisiejszego w Polsce powstało wiele pozycji z tego zakresu (por. bibliografia), gdzie autorzy zajmowali się psychologią sportu traktując ją całościowo (np. Gracz, Sankowski 1995), bądź badając wybrane fragmenty psychologii sportu lub dyscypliny sportu. Przykładowo Rychta (1998) cechy osobowościowe, Krawczyński (2003), Wlazło (2003) grupa sportowa, Borysiuk (2002) szermierkę, Kalina (2003) sporty walki, Supiński (2005), Szmajke (1993) agresję w sporcie

Problem c.d 2.

Aktualnie istnieje duże zapotrzebowanie na psychologię sportu, której sposób „podawania” jest dalece niewystarczający poza nielicznymi wyjątkami: Blecharz, Mińkowska, Nowicki, Wlazło, Supiński i inni.

Z jednej strony są oczekiwania prezesów, trenerów a przede wszystkim samych zainteresowanych - zawodników:

- psycholog ala „Kaspirowski”
- psycholog jako straż pożarna
- psycholog jako człowiek od kryzysów „wyłącznie w czasie niepowodzeń”
- psycholog jako tłumacz porażek „od przegranej Panie to ja mam psychologa”
- psycholog – koleżanka czy „znajomi królika’

Problem c.d 3.

Sens oddziaływań psychologicznych winne być ujęte w odpowiednie ramy t.j;

- organizacyjne
- czasowe
- metodologiczne
- dostosowane do potrzeb zawodnika (drużyny)
- mieć charakter ciągły
- uwzględniać specyfikę sportu
- stosować zasadę „top sekret” i „primum non nocere”

W związku z powyższym „monitoring psychologiczny” winien obejmować

- Część organizacyjną
- Metodologiczną
- Badawczą
- Interwencyjną
- Pracy indywidualną i z zespołem
- Współpraca z trenerem
- Weryfikacja i falsyfikacja działań

CYKL TRENINGOWY

Główne cykle
treningowe

Cykl
przygotowawczy

Cykl startowy
(BPS)

Zawody
mistrzowskie

Monitoring psychologiczny

**CYKL
PRZYGOTOWAWCZY**

**Monitoring
Testowy
(diagnoza)**

**Monitoring
aparaturowy**

**Praca
indywidualna
zawodnikiem
(zespołem)**

CYKL PRZYGOTOWAWCZY

**MONITORING
TESTOWY**

**Kwestionariusze
osobowości**

**Testy badające
koncentrację**

**Praca
indywidualna
zawodnikiem
(zespołem)**

CYKL PRZYGOTOWAWCZY

**Trening
mentalny**

**Zapoznanie
z metodami
-Relaksacyjnymi
-wyobrażeniowymi**

**Ćwiczenia
Grupowe
indywidualne**

**Zadania
Indywidualne poza
zgrupowaniami**

KWESTIONARIUSZE OSOBOWOŚCI

- KWESTIONARIUSZ TEMPERAMENTU
- TEST INTELIGRNCJI STANDARD RAVEN
- TEST AGRESYWNOŚCI
- KWESTIONARIUSZ LĘKU
- TEST KONCENTRACJI UWAGI
- KWESTIONARIUSZ MOTYWACJI OSIĄGNIĘĆ
- MODEL WIELKIEJ PIĄTKI

TESTY BADAJĄCE KONCENTRACJĘ UWAGI

- Test Couvego
- Test Burdona
- Testy aparaturowe
- Inne ?

TEST KONCENTRACJI UWAGI COUVEGO

- BADA KONCENTRACJĘ I PRZERZUTNOŚĆ UWAGI
- Test na czas 10 min
- W czasie 10 min jest do odnalezienia i skreślenia 40 liczb 3 cyfrowych

MONITORING APARATUROWY

- Badanie reakcji prostych MRK 433
- Badanie reakcji złożonych MRK 433
- Badanie koncentracji i przerzutności uwagi AP 107 i 125 imp./min
- Wiedeński system testów (brak wyników własnych)

DIAGNOZA – MONITOROWANIE – WSPOMAGANIE - PROGNOZA

TEMPERAMENT

SILNY

SŁABY

ZRÓWNOWAŻONY - NIEZRÓWNOWAŻONY

RUCHLIWY

-

POWOLNY

RODZAJE TEMPERAMENTÓW

- 1. SANGWINIK
- 2. FLEGMATYK
- 3. CHOLERYK I
- 4. CHOLERYK II
- 5. CHOLERYK I mieszany
- 6. CHOLERYK II mieszany
- 7. MELANCHOLOK MIESZANY
- 8. MELANCHOLIK

Reasume

TEMPERAMENT MĘŻCZYŹNI, KOBIECY

Medaliści – Mistrzostw Europy,
Mistrzostw Świata i IO to: sangwinicy,
flegmatycy lub cholerycy (judo,
szermierka, koszykówka, pływanie*)

* - wyniki badań z 1995r

AGRESYWNOSC

Czy w sporcie warto byc agresywnym?

Czy agresywni sa skuteczni?

Czy agresywni odnosza wieksze sukcesy od nieagresywnych?

Definicja agresywności:

Agresja w sporcie , to każde zachowanie, które podejmowane jest z intencją wyrządzenia krzywdy drugiej osobie (*Jarvis, 2003*)

Przykładowy kwestionariusz badający agresywność Buss-Duuarke (BD-100)

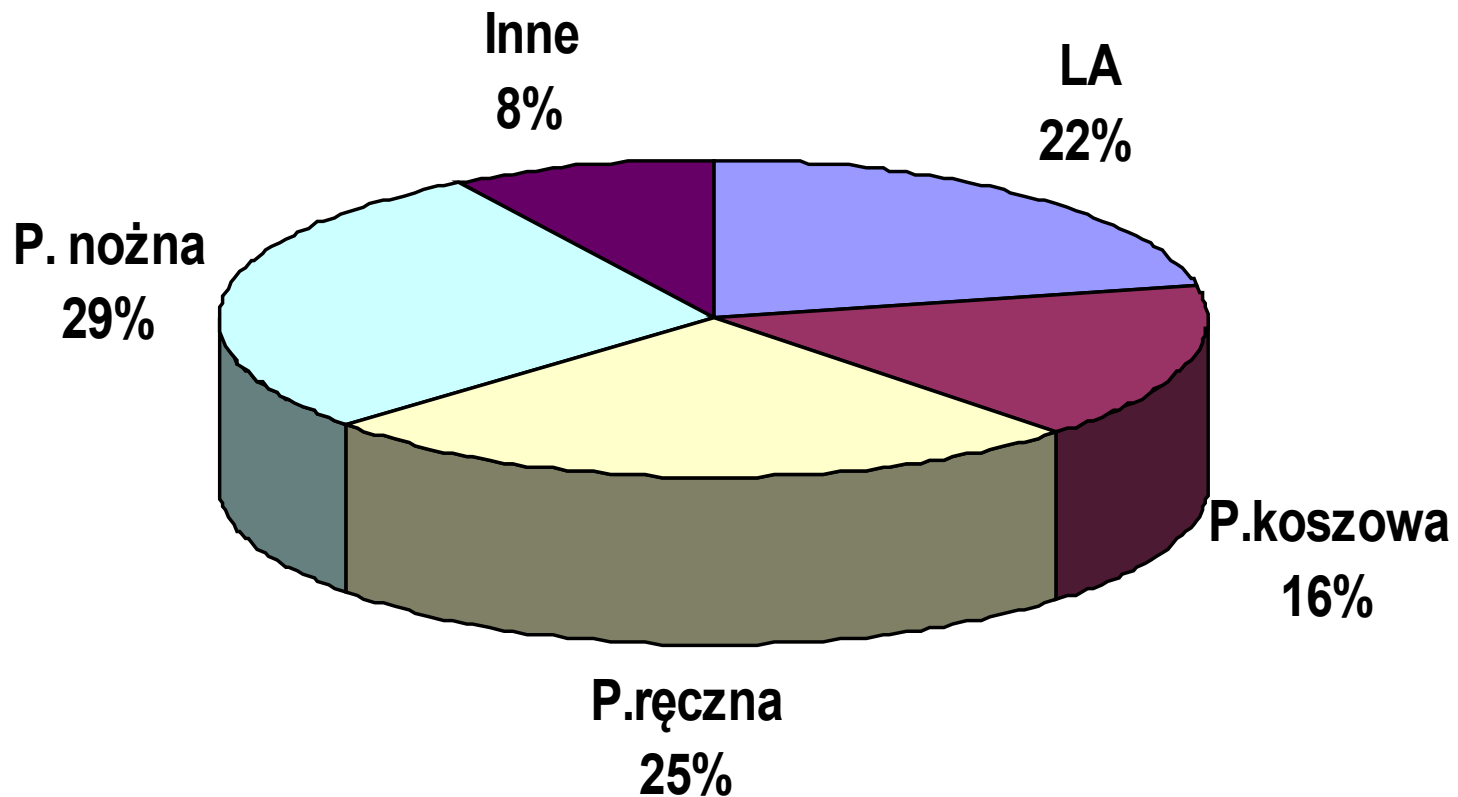
$N_{pf} + N_{ps} + N_{pp} + N_{gt} + P_{oj} + U_{rz} + D_{rl} = WO$

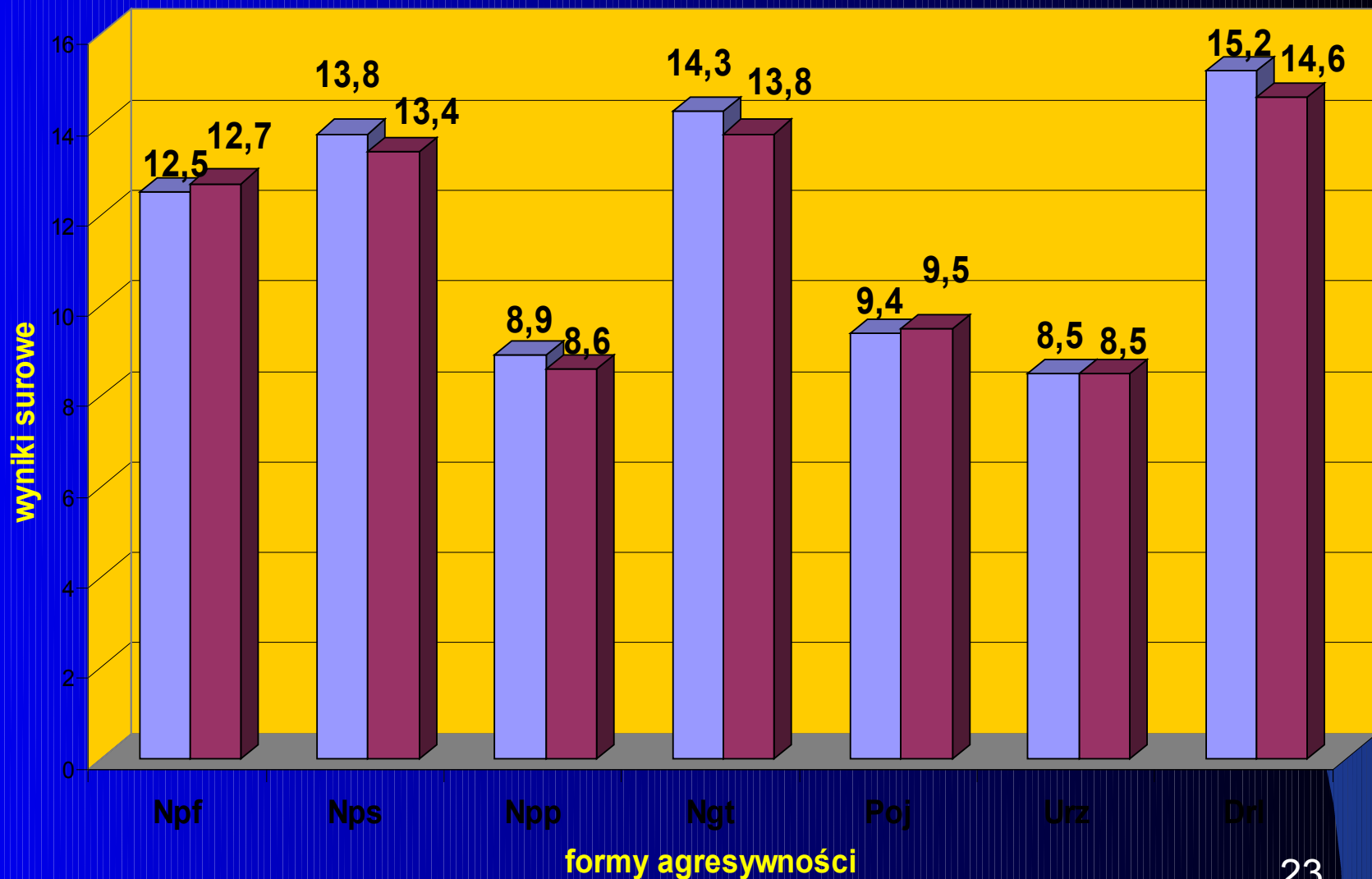
PRZYKŁADOWE WYNIKI

- Badaniami objęto 267 uczniów Zespołu Szkół Transportowych w Ostrowie Wielkopolskim (Technikum Samochodowe) Wiek badanych 15 – 18 lat. Wśród osób badanych dominowały dyscypliny sportu: piłka nożna, piłka ręczna, LA, piłka koszykowa oraz 9 osób podnoszenie ciężarów, p.siatkowa, karate, i kick boks.,

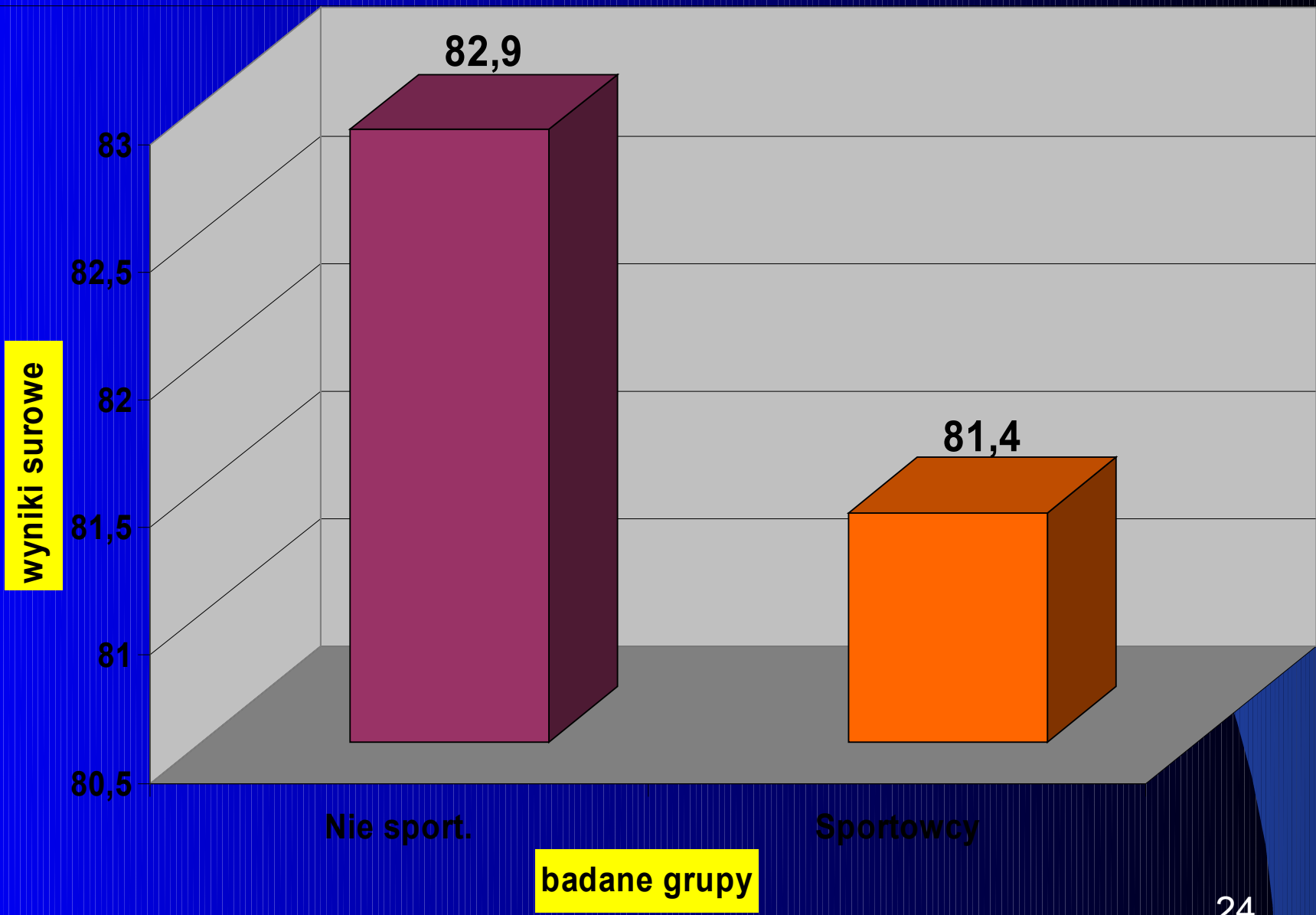
Ryc.2 Procentowy rozkład badanych sportowców z poszczególnych dyscyplin sportu

Ryc. 3. Średnie wartości agresywności sportowców i niesportowców.

Ryc 5. Wynik ogólny w agresywności (WO) sportowców i niesportowców.

Reasume

- Zawodnicy wysokiej klasy: medaliści Mistrzostw Europy, Mistrzostw Świata i Igrzysk Olimpijskich – wykazują przeciętny poziom agresywności ogólnej (WO)

MONITORING APARATUROWY

Monitoring reakcji prostych i złożonych
MRK 433, program II i III

Monitoring koncentracji i przerzutności
uwagi – Aparat Piórkowskiego 107 i
125 impulsów na min.

Wiedeński System Testów

Reakcje proste MRK 433 pr. II

Dyscyplina sportu	Judo seniorzy	Szermie.	Żużel	Studenci
Średnia z 3 prób w (s)	2,86	3,01	2,79	3,41*

Przykładowe czasy reakcji różnicowej zawodników judo z uwzględnieniem wieku badanych

Reakcje złożone MRK 433 pr. III 20 impulsów

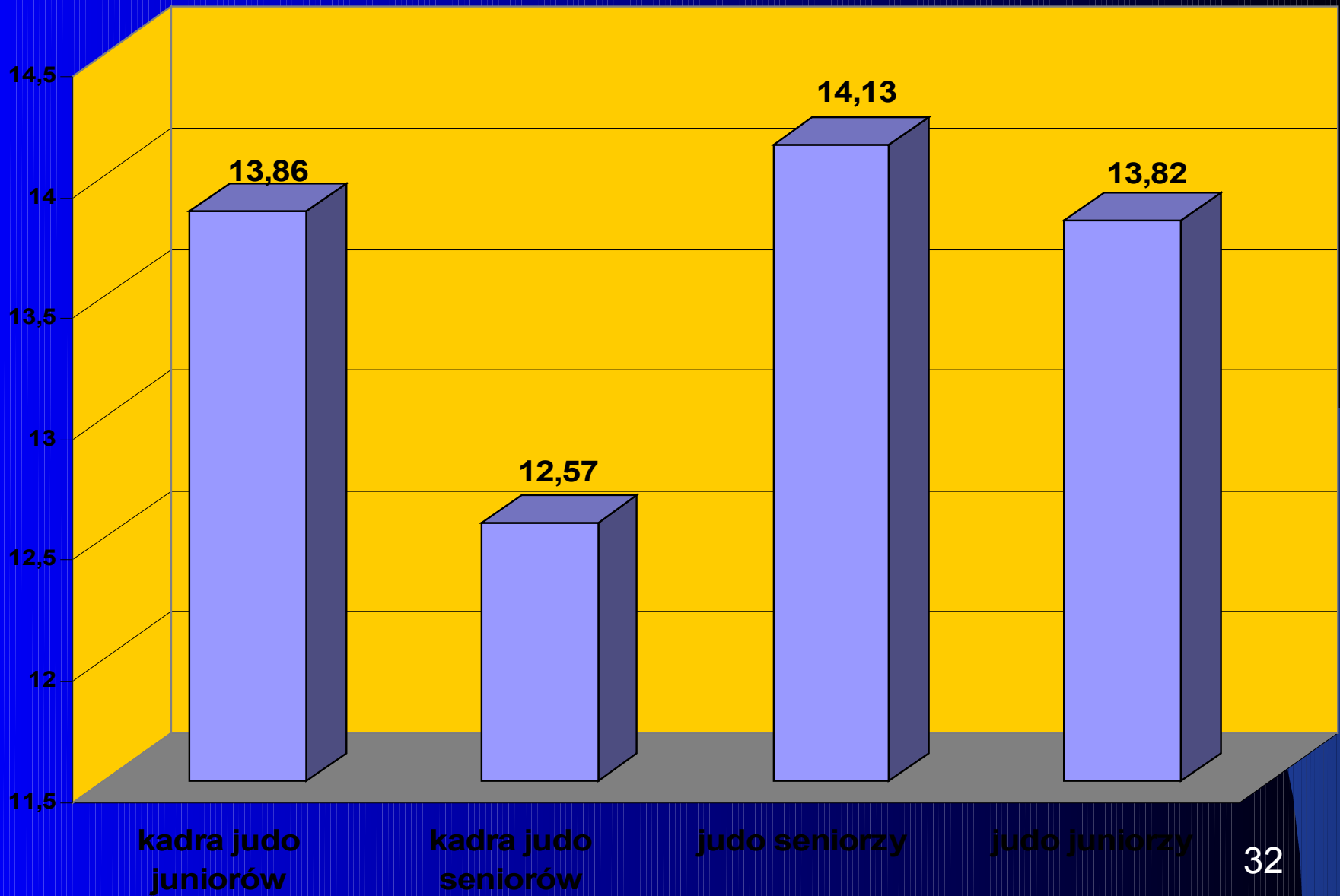
Prawa ręka kolor – żółty

Lewa ręka – kolor czerwony

Lewa noga – kolor zielony

Prawa noga – sygnał

Histogram 2. Czas reakcji złożonych MRK 433 zawodników judo juniorów i seniorów 20 imp.

**Monitoring koncentracji i
przerzutności uwagi – Aparat
Piórkowskiego 107 impulsów na
min.**

Aparat Piórkowskiego 107 imp./min

Dyscyplina sportu	Judo n=35	Szermie. n=16	Żużel n=10	Studenci n=370
Średnia z 3 prób w (s)	96,5	100,21	87,0	86,3 *

Aparat Piórkowskiego 125 imp./min

Dyscyplina sportu	Judo n=35	Szermie. n=16	Żużel n=10	Studenci n=370
Średnia z 3 prób w (s)	113	104,95	104,1	96,43*

WYBRANE WYNIKI BADAŃ

Paweł Nastula

Mistrz Olimpijski

2 - krotny Mistrz Świata

3 - krotny Mistrz Europy

Badania - Cetniewo 1995

Atlanta 96

Cetniewo 2009

WYBRANE WYNIKI BADAŃ

Tomasz Motyka

**Srebrny
medalista IO
Pekin 2008**

**Mistrz Europy
I miejsce
Puchar Świat
2007r
Badania Wrocław
2005r**

PIŚMIENNICTWO

Borysiuk Z., (2002) Psychomotoryczne i osobowościowe uwarunkowania poziomu mistrzowskiego w szermierce. Studia i Monografie z. 127 Politechnika Opolska, Opole

Cramer D., Jackschathm B.,(1998) Psychologia piłki nożnej. Oficyna Wydawnicza MARSHAL

Gracz J., Sankowski T., (1995) Psychologia Sportu. Seria: Podręczniki Nr 44, AWF Poznań

Jarvik (2005) Psychologia sportu

Karolczak – Biernacka B., (1991) Sport. Studium psychologiczne. Z warsztatów **badawczych.** AWF Warszawa

Krawczyński M., (pod red.), (1999) Sport-Psychologia –Zdrowie. Perspektywa badawczo –
praktyczna 1999. Sekcja Psychologii Sportu TNKF oraz Katedra Zdrowia Publicznego AWF Gdańsk.
Warszawa
– Gdańsk

Mikołajczyk M., (pod red.), (2004) Korelaty psychologiczne aktywności ruchowej i sukcesów w sporcie. Z
badań nad osobowością sportowców i studentów uczelni wychowania fizycznego

Morris T., Summers J., (pod red.), (1998) Psychologia Sportu Strategie i Techniki. COS Warszawa

Puni A. C., Starosta W., (1979) Psychologiczne przygotowanie w sportach niewymiernych (na przykładzie
łyżwiarstwa figurowego), Sport i Turystyka Warszawa

Rychta T., (pod red.) Zachowanie celowe w sporcie a osobowość. Sekcja Psychologii Sportu PTNKF
Warszawa

Supiński J., (pod red.), (2005) Agresja a kultura fizyczna. Studia i Monografie AWF Wrocław

Wlazło E., (1991) Osobowościowe i sytuacyjne determinanty celowego zachowania się człowieka w świetle
badań psychologicznych. Studia i Monografie AWF Wrocław, zeszyt 25

Dziękuję za uwagę